

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO.

58. Istnik.

Kot drugo vrsto davka hočejo uvesti dohodninski davek po celi državi. Tretjo vrsto davka pa tvori pre-

moženjski davek ali davek na imetje. Imeli bi torej tri vrste davka, ki bi bile najtežje breme zlasti za nižje sloje.

Naše zahteve glede davčne reforme.

Mi zahtevamo — in to je zahteva moderne davčne zakonodaje, da se uvede samo ena in edina oblika davka. Ako pridemo do tega, da dobimo nov davčni zakon, moramo to zahtevati prvič na podlagi načel, katere določa naša ustava. Drugič pa moramo to zahtevati, da zkinemo vse dosedanje davke po prinosu, ker niso socialni in pravični, ker ni mogoče natanko ugotoviti osebne ekonomske moči posameznih davkoplačevalcev. Tretjič pa zahtevamo to, ker je potrebno, da se uvede davčni način, ki bo po svojem ustroju kolikor mogoče enostaven in se bo lahko uvedel, ne da bi zahteval velikega upravnega aparata. Novi davčni sistem mora biti tak, da bo mogoče zmanjšati število davčnega uradništva, tako da pobiranje davkov ne bo zahtevalo velikih stroškov in bo odgovarjalo načelom dobrega državnega gospodarstva.

Ako uvedemo samo eno vrsto davka, moramo zahtevati k večjemu še to, da bi se za ljudi z visokimi dohodki uvedel kot popravek še neki popravljeni premoženjski davek. A za splošno je dovolj, če imamo samo eno vrsto davka za vse sloje v vsej državi.

Če si sedaj na koncu še nekoliko ogledamo davčno politiko, ki naj bi se vodila v bodoče, moramo grajati to, da se pri nas skoro vsako četrletje uvedejo neki novi posredni ali neposredni davki. Obstoječi davki se vsak trenutek povečujejo. Posledica tega je, da pri nas od dne do dne raste draginja in da naša valuta od mesca do mesca pada. Načela, katerih naj se v bodoče drži naše finančno ministrstvo, naj bi bila sledeča:

Davčna obremenitev naj se potem davčne reforme uredi tako, da jo bodo mogli prenesti vsi sloji naroda!

Davčna bremena naj se v vseh pokrajinah in v vseh panogah izenačijo! Dobiti moramo enotno zakonodajstvo, ki bo odgovarjalo modernim, pravičnim zahtevam davčne zakonodaje.

Vsako pristransko postopanje glede pobiranja davkov v posameznih pokrajinah naj se v bodoče opusti! V odbore, oziroma v komisije, ki se bodo pečali z davčno reformo, naj se pritegnejo poleg finančnih strokovnjakov tudi zastopniki gospodarskih krogov!

NASI POSLANCI ZA ŽIVINOREJCE!

V Sloveniji vlada silna suša, ki preti uničiti vse poljske pridelke. Posebno hudo vpliva na travnike. Sena je bilo letos komaj eno četrtno normalnega pridelka, otavo je pa suša popolnoma uničila in je ne bo nič. Travniki in deteljišča so popolnoma izžgana, vsled česar preti naši živinorejci pogubonosna nevarnost. Tudi pašna, zlasti v goratih krajih, je docela uničena. — Ljudje morajo že sedaj živino prodajati in prišlo bo tako daleč, da jo bodo morali prodajati za vsako ceno. Ako pa kmetje ne bodo imeli živine, tudi ne bodo mogli gnojiti svojega polja, vsled česar se bo poslabšal pridelek živil. Zlasti občutno bo to, ker se ne more dobiti nadomestka umetnih gnojil.

Nadalje bo tudi nastalo veliko pomanjkanje mleka, kar bo občutilo še prebivalstvo mest, trgov in industrijskih krajev.

Iz navedenih razlogov je nastala nujna potreba, da se nemudoma prične pomožna akcija in s tem prepreči katastrofa, ki nam preti.

Iz teh razlogov so poslanci Jugoslovanskega kluba, Kranjc, Hohnjec, Pušenjak, Žebot in Stanovnik predložili ministrskemu svetu sledečo nujno prošnjo:

Ministrski svet naj sklene, da se takoj prepove izvoz vseh vrst živinske krme, kot sena, slame ali močnih krmil. Vlada naj nemudoma odredi, da se še sedaj nakupi poceni krma za živino v krajih, kjer je iste dovolj ter se pošlje v pasivne kraje.

Da se dovoli prosti prevoz nakupljenih krmil po železnici ali vsaj po znižanih cenah.

Da se nabavi dovoljno količino živinske soli.

Vlada naj dovoli carine prost uvoz krmil iz sosednjih krajev.

Končno naj ministrski svet dovoli znaten kredit, da se ta pomožna akcija nemudoma uvede in otme živinoreja v naših krajih.

Naši poslanci so torej storili vse, kar je bilo v njihovih močeh, da se prepreči katastrofa, ki grozi naši živinoreji, toda žalibog se mora pribiti, da poslanci samo stojneži niso ganili z mezinem, da bi priskočili na pomoč našemu ljudstvu. Slovensko ljudstvo, zapomni si to dobro ter ob priliki prihodnjih volitev obračunaj temeljito s tvojimi največjimi škodljivci — samostojnežili!

Iz poglavja o narodnem gospodarstvu.

Vinogradništvo.

Splošno stanje vinogradov v naši državi je zelo povoljno. Malenkostno deževje v zadnjih dneh je vplivalo zelo ugodno na razvoj grozdja. V vinskih skladiščih in kletih je še več kot polovica lanskega vinskega pridelka. Treba pa omeniti, da zelo nazadujejo vinske cene po južnih krajih naše države. Francozi so pokupili iz južnih krajev dokaj rdečega vina, a ga ne morejo odpraviti v Francijo radi pomanjkanja vagonov. Železniški promet od Siska naprej je za tovore malodane ustavljen. Naše vinogradnike bo tudi zanimalo, ako jim sporočimo, da je sklicala Zagrebška trgovsko obrtna komora 2. t. m. v Zagrebu posebno posvetovanje vinskih trgovcev. V Zagrebu zbrane vinske trgovce je vprašalo ministrstvo trgovine, naj mu naznani, koliko vina bi se lahko izvozilo iz naše države v Češkoslovaško in Čehi bi nam potem dali kot protiuslugo za naše vino — pivo. Nekateri

vinski trgovci so svetovali, naj komora sploh ne odgovori trgovinskemu ministrstvu na stavljeno vprašanje, ampak mora vlada predvsem najprej urediti neznosno slabe razmere na železnicah, znižati tovarnino na polovico in dokler se temu ne ugodí, sploh ni govoriti o kakem vinskem izvozu večjega obsega. Tako dolgo, dokler rabi en vagon vina iz Vršca v Zagreb 40 dni in dokler se mora plačati za tovarnino tega vinskega vagona (80 hektov) 40.000 K, je še misel na izvoz naravnost smešna. Ne smemo pa pozabiti, da stane prevoz enega vinskega vagona iz Vršca v Brno na Moravsko 70.000 K. Iz ravnokar navedenih vzgledov pač lahko uvidimo, da je pri tako visoki železniški tovarnini izvoz naših vin v Češkoslovaško naravnost izključen.

Tedenski pregled žitnega trga.

Visoka češkoslovaška valuta, živahno povpraševanje po naši pšenici ter moki od strani Avstrije, malenkostne žitne zaloge pri naših velikih domačih mlinih, zastoj tovarnega prometa od 13. julija naprej, zakasnitev žetve za cele tri tedne — vsi ti ravnokar omenjeni vzroki so zadnje dni znatno vplivali na povišanje cen vsem žitnim vrstam. Še pred enim dobrim tednom je bila pri nas pšenica po 1.450—1.500 K, a danes je že po 1.550—1.600 K. Češka je kupovala pri nas pred kratkim pšenico po CK 2.25—2.30, a danes, ker je povišana izvozna carina na 8.000 K pri vagonu, se naša pšenica sploh ne more več izvažati v Češkoslovaško. Madžarska pšenica stane danes 7.200—7.300 madž. kron, kar znaša v naši valuti 1.250—1.260 K. Češka plača za madžarsko pšenico CK 230 in pride franko Bratislava na 2.000 in ako odbijemo od svote carino in prevoz, je madžarska pšenica za Čeha veliko cenejša kot pa naša. Edino nemška Avstrija bi kupovala našo pšenico in jo plačevala dražje kot Čehi, a ni v stanu, da plača naročila radi njene nič vredne valute. Koruza je v ceni poskočila na 1.350 K, ker so izgledi na novo koruzno žetev radi pomanjkanja dežja v Vojvodini zelo slabi. Vsekakor pa še lahko popravi povoljno mokro vreme slabo koruzno stanje v naši državi. Izvoz naše koruze je nemogoč, ker se trži romunska koruza po CK 1.75 franko Dunaj, kar odgovarja 1.420—1.430 našim kronam. Izvoz ovsa sploh ni dovoljen in doma se gibljejo cene ovsa med 1.150—1.250 K po kakovosti. Moke se veliko porabi doma, a tudi za inozemstvo, radi tega pa tudi rastejo cene moki. V Vojvodini že zahtevajo po 1.500 K za nularico. Madžarska zahteva 150—160 K franko Dunaj, kar odgovarja 2.700—2.800 za nularico — toraj roma v Nemško Avstrijo po večini madžarska moka.

Trgovina s slivami.

Izgled na letošnjo slivno letino je zelo ugoden. V Posavini povsod pripravljajo sušilnice za nove slive, ker se sušenje sliv bolje izplača kot pa žganje slivovke. Ze sedaj ponujajo tujci 35 K za 1 kg suhih sliv. Angleži in Švicarji so že razposlali po Bački svoje ljudi, ki zaključujejo trgovske pogodbe za izvoz naših suhih sliv v ogromnih množinah. Pekmeza se bo letos iz naših sliv veliko manje napravilo kot druga leta, ker tirja proizvod pekmeza velike denarne investicije in bi se proizvod pri vednem padanju naše valute niti ne izplačal. Po krajih krog Broda, Požege, Nove Gradiške in v brdovitih delih Bosne pa še delajo predpriprave za žganje sliv, ker v ravnokar omenjenih slivorodnih krajih ne poznajo sušilnic.

XIII. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo o stanju hmeljskih nasadov.

Zatec, CSR, dne 1. avg. 1922. Celih osem dni smo imeli mrzlo vreme in rastlina ni le zaostajala, nego zelo obstala v razvoju; zadnji teden smo pa imeli lepo, toplo vreme, katero ji je veliko koristilo pa tem bolj, ker je vmes tudi deževalo. Škoda, povzročena po nevihti dne 16. in 17. m. m. se polagoma popravlja. Samo ob sebi je pa razumljivo, da se sledovi nevihte ne dajo popolnoma izbrisati. V mnogih, normalno se razvijajočih nasadih se že vidi na pol izgotovljene kobule. Pri ugodnem vremenu bomo dobili egalno in popolnoma razvito, lepo zeleno blago najbolješ kako-o množini letošnjega pridelka govoriti bi bilo prezgodaj, ko imamo do obiranja še skoro tri tedne. Na hmeljskem trgu postaja vedno bolj mirno in cene gredo polagoma nazaj. Povprečno se plačuje za 50 kg 1500—1700 č. K.

Spalt, Bavarsko, dne 25. jul. 1922. Po hudi vročini dne 16., 17. in 18. t. m. je silno deževalo in dva dni je razsajala silna nevihta in burja, katera je povzročila po sadonosnikih in hmeljskih obilo škode. Ker ima zemlja zadosti vlage, se bo prehod iz cveta v kobule hitro izvrševal. Pri ugodnem vremenu upamo na ugodno letino.

Tettmang, Vürttenbersko, 26. 7. 1922. Neugodno, mokrotno mrzlo vreme zadnjih 14 dni s skoro neprenehanim deževjem in skrajno nizko dnevno in nočno temperaturo (navadno le 5 stop. C) je kaj neugodno vplivalo na hmeljsko rastlino, katera je po zunanji obliki še precej bujne rasti, vendar pride natančen opazovalec do prepričanja, da imajo zgodnji hmelji neko «koničasto» obliko in da se pri poznem hmelju kobulski nasadi začeli sušiti in da odpadajo. Hmeljarji bodo torej letos glede množine doživeli neko neprijetno presenečenje. Zgodnega in poznega hmelja bo morda toliko kot lansko leto. Z obiranjem se bo pričelo prve dni meseca avgusta.

KATOLISKI SHOD V SLOVENSKI BISTRICI se vrši

v nedeljo, dne 27. avgusta 1922, na prostem pri župnijski cerkvi ob pol 9. uri dopoldne.

SPORED:

1. Ob pol 9. uri se zberejo udeleženci pri klosterski cerkvi, odkoder bo procesija z Najsvetejšim na zborovališče k župnijski cerkvi.
2. Takoj po procesiji pridiga: P. n. g. Pavel Živortnik iz Maribora. — Po pridigi sv. maša.
3. Po sv. maši zborovanje o sledečih predmetih:
 - a) Položaj katoliške Cerkve: dr. Josip Hohnjec, narodni poslanec;
 - b) Katoliški tisk: Franjo Žebot, narodni poslanec;
 - c) Vera v praktičnem življenju: dr. Josip Leskovar;
 - d) Katoliška vzgoja v šoli: urednik Fr. Smodej iz Ljubljane.
4. Po zborovanju litanije presv. Srca Jezusovega, posvetitev božjemu Srcu, zahvalna pesem in sv. blagoslov.

KATOLICANI!

Na branik za naše verske svetinje!

PRIPRAVLJALNI ODBOR.

Katoliški shod v Ptuj.

Blagodejen dež, ki je v soboto ponoči orosil izsušeno zemljo, je znatno ohladil ozračje v nedeljo zjutraj in kopičenje grozečih oblakov ni obetalo lepega dneva. Kljub temu so se že v zgodnjih jutranjih urah začele zbirati množice ljudstva na minoritskem trgu v Ptuj okrog spomenika Matere Božje, ki je bil dostojno okrašen z venci in mlaji. Pod spomenikom je bil postavljen ličen oltar. Toda kmalu po 8. uri je začelo rostiti in pripravljalni odbor je sklenil, da se vrši slovesna služba božja v župni cerkvi. Sv. maša je v nabit polni cerkvi služil ob asistenci domačih č. gg. duhovnikov mil. g. prošt ptujski. Cerkveni govornik je v jasnih izjavah jasnih osvetlil boj med vero in nevero ter njihov vpliv na življenje. Po končani božji službi se je nebo zvedrilo in shod se je mogel neoteno vršiti na minoritskem trgu.

Shod je otvoril v imenu pripravljalnega odbora g. prof. Kolarič ter po kratkem nagovoru pozdravil zbrano osemstotno množico in govornike ter predlagal v predsedstvo gg. Mihael Brenčiča, župana Turka iz Sv. Trojice v Halozah in g. prof. Mlakarja.

G. Brenčič se zahvali na zaupanju in podeli besedo g. poslancu Sušniku.

G. poslanec prof. Sušnik uvodoma omenja kulturni boj, čegar obstoj je potrdil tudi Pribičević. V tem znamenju stoji pri nas tudi šolsko vprašanje, katero rešiti, v versko in narodnostno mešani državi kot je naša, ni lahka stvar. Vlada pa se niti ne zmeni za pravično rešitev tega vprašanja, ampak enostransko uvaža v naše šole svobodomiselstvo in protiverski sokolski duh. Napram temu mi ne moremo ostiti ravnodušni, ker gre za bodočnost naših otrok, gre za izveličanje njihovih duš, gre za narod. Mi hočemo solo, v kateri bodo imeli stariši prvo besedo in po njih Cerkev kot njihova zastopnica. (Odobranje.) Država pa hoče uvesti monopol na izobrazbo in vzgojo. Zato se pripravljajo zakon, po katerem bodo morale biti vse šole državne. V tej šolah se v višjih razredih odpravljajo verouk, v ljudski šoli pa naj bi poučevali vero v Boga posvetni učitelji. Kakšni so ti učitelji, okušamo na žalost vsak dan. Svobodomiselstvo in liberalizem je omračil zaradi ljubelega kruha mnogo poštene učitelje. Da, treba je pravega poguma, biti danes član Slomskeve zveze. Toda še ta pečica krščanskih učiteljev je preganjana in zapostavljena. Klobuk z glave pred temi učitelji! Živelo naše krščansko učiteljstvo! Če je torej večina učiteljstva protiverska in sokolska, kako naj torej vzgaja šolsko mladino v verskem duhu in jo uči verovati v Boga, če pa učitelj sam ne veruje? Država pa gre še dalje in ne priznava niti spriceval zasebnih šol. Kdor ni hodil v državne protiverske šole, ta nima pravice do javnih služb. Celo največji nasprotniki vere odobravajo versko vzgojo kot nekaj nenadomestnega. Ni vzgoje brez vere in brez Boga. (Tako je!) Kristus sam je dal Cerkvi nalogo in dolžnost vzgajati z besedami apostolom: Pojdite in učite vse narode; kajti, kdor vas posluša, mene posluša. Država pa hoče proti temu evangeliju postaviti svoj evangelij, čegar plod je kapitalizem, militarizem, absolutizem, pauperizem in drugi protiljudski izrodki. Zato odklanjamo sokolstvo in svobodomiselstvo. (Tako je!) Proč z njimi! Hočemo pa vzgojo srca in spodbudo za stremljenje k božji podobnosti, k Bogu. Za tako vzgojo pa imajo vse poklicne sposobnosti starši. Njim pripada oblast nad solo, učitelji pa so namestniki staršev. (Tako je!) Pošten učitelj, če ne more zadostiti zahtevam staršev, rajše zapusti šolo. Mi ne kratimo državi pravice sododločevanja, toda monopola ji ne priznamo. Monopol pomenja suženjstvo, suženjstvo pa je izdajstvo. Mi pa nečemo biti «ropske duše» nikomur in torej niti izdajci. Svobodo hočemo za vse veroizpovedi. Ker smo Slovenci in ker smo katoličani, zahtevamo slovensko katoliško šolo. Ne smemo pozabiti, da je država zaradi ljudstva in ne ljudstvo zaradi države. (Živijo! Živahno odobranje.)

G. poslanec Gostinčar, burno pozdravljen, je govoril o krščanskih organizacijah. Pojasnil je veliko socialno delo katoliške Cerkve in uveljavljanje katoliških načel v socializmu. Omenil je društva za zanemarljeno mladino, redovniške kongregacije za potrebo bolnikov, družbe za podpiranje revežev ter gospodarske organizacije na katoliški podlagi. Vse te organizacije temelje na ljubezni do bližnjega, do Boga in zaradi Boga.

Samo na katoliških načelih je torej mogoče pravično rešiti socialno vprašanje. Vsak stan se po svoji sorodni stroki organiziraj v skupino. V teh skupinah treba gojiti čut krščanske ljubezni in vpoštovanja, da vsak posameznik in vsak stan odvisen od družbe. La tako bo mogoče enakopravno razdeliti pravice in dolžnosti, ker pred Bogom smo vsi enaki. Kjer ni Boga, ne more biti zadovoljstva in enakosti. Zadovoljstvo pa dosežemo le s podpiranjem eden drugega. Krivi smo sami, če se nam slabo godi, ker vsak gleda in išče le sebe in svoj trebuh, njegov bližnji pa naj pogine in propade. To je pa zato, ker manjka ljubezni do bližnjega. — Brez katoliških organizacij se ne bo rešilo socialno vprašanje. Končno govornik poziva vse navzoče na krepko organizacijo vse hstanov na katoliški podlagi.

G. dr. Jerovšek v temperamentnem, mestoma zdravo šalo zabeljenim govorom pobija drzno trditel protialkoholističnih listov, čes, da so za čistost in v korist vere in Cerkve. Njihova pisava, odnosno molk, ko v oči ločilnih trenutkih ne povzdignejo svojega glasu v odbrambo vere in Cerkve, pa dokazuje da se njihovo protialkoholizmo malo ali celo nič ne razlikuje od najhujših franazonskih časopisov. Da, še več! Ti prikriti sovražniki vere, posebno v domačem tisku, s kapljo za kapljo zastrupljajo srca našega ljudstva. Kako škodljivi